

Forslag

til

Lov om Færøernes Realkreditinstitut.

Fremsat den 3. november 1954 af statsministeren.

Kapitel I.

Formål, hjemsted og organisation.

§ 1.

Der oprettes et institut med det formål at yde lån til opbygning af reale værdier på Færøerne. Instituttets navn er *Færøernes Realkreditinstitut*. Instituttets opgave indskrænkes, indtil andet ved lov bestemmes, til at yde lån mod pant i fiskerfartøjer hjemmehørende på Færøerne.

§ 2.

Instituttets hjemsted er Thorshavn.

§ 3.

Statsministeriet og landsstyret fastsætter instituttets vedtægter.

§ 4.

Instituttet ledes af en direktion på 3 medlemmer, hvoraf 1 udpeges af statsministeriet, 1 af Færøernes landsstyre og 1 af Danmarks Nationalbank. Direktionen er ansvarlig overfor statsministeriet og landsstyret for sin ledelse af instituttet.

Direktionen afgør endeligt alle spørgsmål vedrørende ydelse og afvikling af lån samt om tilvejebringelse af de fornødne udlånsmidler.

Ethvert af direktionens medlemmer forpligter instituttet med sin underskrift, medmindre andet er fastsat i nærværende lov.

§ 5.

Der oprettes et rådgivende repræsentantskab bestående af 10 medlemmer, hvoraf 2 udpeges af folketinget, 2 af lagtinget, 2 af instituttets debitorer, 2 af færøske rederiforeninger for fiskerfartøjer og 2 af færøske organisationer af personale beskæftiget

på fiskerfartøjer. Landsstyret afgør, hvilke organisationer af redere og personale, der er berettigede til at deltage i valgene.

Såfremt enighed mellem flere organisationer om valg af en repræsentant ikke kan opnås, udpeges denne af landsstyret.

Valgene gælder for 4 år ad gangen. Repræsentantskabet indkaldes af direktionen til møde mindst een gang årligt og iøvrigt så ofte, direktionen skønner det fornødent.

De af instituttets debitorer udpegede medlemmer af repræsentantskabet vælges første gang 1 år efter instituttets oprettelse for den resterende del af perioden.

Intet medlem kan vælges eller genvælges til repræsentantskabet efter sit fyldte 70. år.

§ 6.

Statsministeriet og landsstyret udpeger efter indstilling fra direktionen det fornødne antal vurderingsmænd.

Vurderingsmændene er direktionens sagkyndige tillidsmænd. De foretager vurdering af de tilbudte panter, forinden lån bevilges, fører tilsyn med de pantsatte fartøjer og afgiver erklæringer om et pants tilstand og værdi, forinden direktionen træffer afgørelse om dets overtagelse eller salg.

Vurderingsmændene modtager vederlag for udførelse af deres arbejde. Vederlagets størrelse fastsættes af direktionen.

Direktionen kan bestemme, at vederlaget helt eller delvis godtgøres instituttet af låntageren.

Direktionen kan i særlige tilfælde bestemme, at vurderingen og tilsynet skal foretages af andre end instituttets faste vurderingsmænd.

Ingen kan beklæde hvervet som vurderingsmand efter sit fyldte 70. år.

§ 7.

Intet medlem af direktionen og ingen vurderingsmand må deltage i behandlingen af en lånesag vedrørende eller vurderingen af et fartøj tilhørende ham selv, hans ægtefælle eller en person, med hvem han er beslægtet eller besvogret i op- eller nedstigende linie eller i første eller anden side-linie. Den pågældende må ej heller deltage i behandlingen af lånesager vedrørende fartøjer, i hvilke han selv har panteret eller købsret, ved hvis køb eller ombygning han i de sidste 2 år har medvirket, eller ved hvis prioritering eller omsætning han bistår eller indenfor samme tidsrum har bistået som finansiel leder eller medhjælper.

Statsministeriet og landsstyret afgør andragender om lån i de tilfælde, hvor direktionen som følge af foranstående bestemmelser ikke er beslutningsdygtig.

De i stk. 1 nævnte personer og instituttets personale må ikke direkte eller indirekte medvirke ved ordningen af lånesager i instituttet for lånsøgere mod særskilt betaling eller på sådan måde, at det medfører nogen fordel for de pågældende.

Uden statsministeriets og landsstyrets i hvert enkelt tilfælde meddelte samtykke må intet medlem af direktionen og ingen af instituttets revisorer optage lån i instituttet.

§ 8.

Såfremt der måtte være tvivl om forståelsen af de i dette kapitel nævnte bestemmelser, eller såfremt statsministeriet og landsstyret ikke kan nå til enighed om de dem heri tillagte beføjelser, træffes den endelige afgørelse af det i § 6 stk. 2 i lov nr. 137 af 23. marts 1948 om Færøernes hjemmestyre omhandlede nævn.

Kapitel II.

Kapital og lånoptagelse.

§ 9.

Som grundfond for instituttets udlånsvirksomhed overføres det beløb på 10 mill. kr., der i henhold til lov nr. 209 af 7. juni 1952 er stillet til rådighed for færøske formål. Af dette beløb er forlods henlagt 2 mill. kr., medens det resterende beløb, der foreløbigt udlånes af statsministeriets færøske låneudvalg, indgår i fonden, efterhånden

den som det tilbagebetales. Betalte renter indgår ligeledes i fonden.

§ 10.

Udover den i § 9 omhandlede grundfond kan instituttet tilvejebringe udlånsmidler ved udstedelse af gældsbeviser eller ihændehaverobligationer lydende på instituttet efter nærmere i vedtægterne fastsatte regler.

Til gyldig vedtagelse herom kræves underskrift af samtlige direktionens medlemmer.

Gældsbeviserne og obligationerne lyder på dansk mønt. Teksten skal indeholde oplysning om, hvor såvel forfaldne gældsbeviser og obligationer som forfaldne kuponer er betalbare.

Tilbagebetalingstiden og -formen for gældsbeviserne og obligationerne fastsættes i hvert enkelt tilfælde ved udstedelsen af gældsbeviset eller oprettelsen af en obligationsserie. Tilbagebetaling af kasseobligationer bør så vidt muligt ske ved udtrækning. Direktionen kan dog ved lånets optagelse tage forbehold om, at tilbagebetaling kan ske ved opkøb i det åbne marked eller ved opsigelse med 3 måneders varsel.

Det samlede pålydende beløb for de til enhver tid cirkulerende udstedte obligationer og andre gældsbeviser må ikke overstige 5 gange grundfondens beløb ved udgangen af foregående regnskabsår. Statsministeriet og landsstyret kan efter indstilling af direktionen bestemme, at der ved beregningen af forholdet mellem grundfond og optagne lån til grundfonden henregnes sådanne lånebeløb, som ifølge lånevilkårene står tilbage for de øvrige af instituttet optagne lån og fortrinsvis tjener til fyldestgørelse af disse.

Hvor forholdene særligt måtte tale derfor, kan statsministeriet og landsstyret endvidere efter indstilling fra direktionen meddele tilladelse til, at obligationernes og gældsbevisernes pålydende andrager indtil 7 gange grundfondens beløb.

Kapitel III.

Instituttets udlån.

§ 11.

Direktionen fastsætter lånenes størrelse, deres rentefod og løbetid og øvrige vilkår

efter nærmere i vedtægterne angivne regler. Lånene vil være at indfri i løbet af højst 10 år, dog kan direktionen under lånets afvikling, når særlige omstændigheder taler herfor, indrømme nedsættelse af eller henstand med betaling af afdragene, således at låneperioden forlænges til højst 15 år.

Det påhviler vurderingsmændene at ansætte vurderingssummen efter et forsigtigt skøn. Ved vurderingen vil der være at tage hensyn til alle de forhold, der kan have indflydelse på fartøjets værdi, herunder muligheden for at skibets værdi forringes under lånets afvikling.

Lånene må ikke overstige 50 pct. af vurderingssummen.

Til bevilling af lån kræves underskrift af mindst 2 medlemmer af direktionen.

Lånene udbetales kontant.

§ 12.

For instituttets forpligtelser er dets låntagere solidarisk ansvarlige — dog kun med de pantsatte fartøjer — med et beløb, der svarer til lånets oprindelige hovedstol.

Til fyldestgørelse af dette ansvar kan der opkræves overordentlige bidrag til reservefonden efter direktionens bestemmelse.

Det kan i vedtægterne bestemmes, at den solidariske hæftelse kan begrænses til alene at gælde indenfor visse grupper af fartøjer med ensartet risiko.

Der fastsættes i vedtægterne nærmere bestemmelser om ophøret af den solidariske hæftelse for låntagere, der har indfriet deres lån.

§ 13.

Ved optagelse af lån i instituttet indbetaler låntageren et i vedtægterne nærmere fastsat indskud til reservefonden. Indskuddet kan betales i afdrag i løbet af de 4 første terminer.

I hver halvårlig termin betaler låntagerne til reservefonden et bidrag, hvis størrelse fastsættes i vedtægterne.

Til denne fond overføres ligeledes instituttets driftsoverskud, jfr. dog stk. 5.

Der træffes i vedtægterne nærmere bestemmelse om anbringelse og anvendelse af reservefondens midler.

Såfremt det ved opgørelsen af et årsregnskab viser sig, at instituttets aktiver ikke dækker dets passiver, afskrives det manglende på reservefonden og, for så vidt

denne ikke tilstrækker, på grundfonden. Beløb, der er afskrevet på grundfonden, søges forlods dækket ved senere overførsel til denne af driftsoverskud.

§ 14.

Enhver låntager er pligtig til at vedligeholde og forsikre fartøjet på absolut forsvarlig måde. Institutet fører tilsyn med, at alle fartøjer, hvori det har pant, vedligeholdes på absolut forsvarlig måde, samt at fartøjet anvendes til fiskeri. Hvert fartøj skal besørges mindst een gang om året og iøvrigt så ofte, direktionen finder det nødvendigt.

Skibets ejer er pligtig til til enhver tid at give instituttets vurderingsmænd adgang til fartøjet, ligesom direktionen i det omfang, den finder fornødent, kan kræve regnskabsoplysninger, samt oplysninger om ejerens økonomiske og erhvervmæssige forhold forelagt.

§ 15.

Pantsætningen omfatter fartøjet med maskine og andet tilbehør, ligesom den også omfatter forsikringssummen for fartøjet.

§ 16.

Låntageren er til enhver tid berettiget til at betale ekstraordinære afdrag eller helt indfri gælden efter derom i vedtægterne fastsatte bestemmelser. Sådanne ekstraordinære afdrag anvendes til nedskrivning af instituttets gæld.

§ 17.

Direktionen har ret til, når der er forløbet en tid af 14 dage fra forfaldstiden, uden at en låntager har opfyldt sine kontraktmæssige forpligtelser, at gøre udlæg i det til pant stillede fartøj med tilbehør og derefter at lade samme bortsælge ved offentlig auktion eller om fornødent udlægge til instituttet som ejendom, alt uden forudgående forligsmægling, rettergang og dom.

Udlæget kan ske på vedkommende skyldners bopæl eller forretningssted, uden at fartøjet behøver at være til stede i retskredsen, eller på fartøjet.

§ 18.

Låntagerne er underkastet vedtægterne, således som disse til enhver tid er gældende.

Kapitel IV.

Revision.

§ 19.

Instituttets regnskab revideres af to af henholdsvis statsministeriet og landsstyret antagne revisorer samt af en af direktionen antaget statsautoriseret revisor. Der indsendes hvert kvartal uddrag af instituttets regnskaber og hvert år en med repræsentantskabets erklæring forsynet beretning med regnskab om instituttets virksomhed til statsministeriet og landsstyret, der deciderer regnskaberne. Nærmere bestemmelser om indhold og form for beretning og regnskab fastsættes i vedtægterne.

Kapitel V.

Stempelfrihed, ophør m. v.

§ 20.

De dokumenter, der i forbindelse med instituttets lånevirkosomhed udstedes til eller

af instituttet, er stempelfri og registreres og tinglyses uden betaling.

Attester og udskrifter fra offentlige myndigheder til brug ved registrering og tinglysning af de i første stykke nævnte dokumenter meddeles stempelfri og uden betaling.

Spørgsmålet om omfanget af fritagelserne for stempelregistrerings- og tinglysningsafgift afgøres endeligt af vedkommende øverste administrative myndighed.

§ 21.

I tilfælde af, at instituttet måtte ophøre, skal den ved ophøret tilstedeværende formue anvendes til færøske formål.

Den endelige afgørelse af spørgsmålet om midlernes anvendelse træffes af statsministeriet efter indstilling fra lagtinget.

§ 22.

Denne lov træder i kraft den 1. januar 1955.

Bemærkninger til lovforslaget.

Med den opgave at overveje spørgsmål i forbindelse med oprettelsen af et realkreditinstitut på Færøerne og fremsatte forslag til lov om oprettelse af et sådant institut nedsatte statsministeriet den 21. august 1953 et udvalg, som den 7. juli 1954 har afgivet „Betænkning angående oprettelse af et realkreditinstitut på Færøerne.“ I betænkningen indeholdes nærværende forslag til lov om Færøernes realkreditinstitut, hvilket forslag er tiltrådt af Færøernes lagting den 2. september 1954.

Med hensyn til baggrunden for instituttets oprettelse henvises til udvalgets betænkning.

Til forslaget enkelte bestemmelser har realkreditudvalget i øvrigt bemærket:

til § 1.

Ved formuleringen af formålsparagraffen og valget af instituttets navn har man lagt vægt på, at der herved gives udtryk for, at instituttets virksomhed senere, hvis det viser sig ønskeligt, og forholdene muliggør det, kan udvides til at omfatte anden långivning end lån mod pant i skibe. Der vil herved særligt blive tale om lån mod pant i fast ejendom og lån til lagtinget og kommunerne. Det var oprindelig tanken, at en sådan långivning skulle kunne optages af instituttet ved dets oprettelse. Imid-

lertid er behovet for lån til fiskerflåden så stort og af så livsvigtig betydning for Færøerne, at det ikke i de nærmeste år vil være muligt for instituttet at tilvejebringe midler til udlån herudover. Finansieringsbehovet til boliger og landbrug tænkes derfor indtil videre dækket af de færøske sparekasser og for kommunernes vedkommende delvis af Kreditforeningen af kommuner i Danmark.

til § 3.

Da midlerne til instituttets oprettelse er stillet til rådighed i henhold til lov, har man fundet det rettest, at statsministeriet og landsstyret i forening fastsætter instituttets vedtægter.

Det tænkes overladt til direktionen selv at udforme en forretningsorden for instituttets daglige ledelse.

til § 4.

Med hensyn til formen for instituttets ledelse har man overvejet en række muligheder. Da instituttet vil blive af en forholdsvis beskedent størrelse, har man ikke ment at burde belaste det med både en direktion og en bestyrelse, men valgt at lade det lede af en direktion på 3 medlemmer, der har den endelige afgørelse og det fulde ansvar i alle spørgsmål.

Tilsynet med instituttet tænkes henlagt til statsministeriet og landsstyret, og man har derfor fundet det naturligt, at hver af disse udpeger et medlem af direktionen. Man har endvidere fundet det ønskeligt at lade Danmarks Nationalbank udpege det tredje medlem.

Til bestemmelsen om, at ethvert af direktionens medlemmer forpligter instituttet ved sin underskrift, bemærkes, at det er hensigten, at der i vedtægterne skal indsættes en bestemmelse om, at man normalt vil kræve, at mindst 2 medlemmer af direktionen skal deltage i en beslutning. Der vil imidlertid kunne forekomme tilfælde, hvor det ikke inden for en rimelig tid vil være muligt at indhente underskrift fra mere end et enkelt medlem, og da der bør foreligge en klar legitimationsregel udadtil, har man ment at måtte indføje den nævnte bestemmelse i loven.

til § 5.

Af hensyn til det færøske erhvervslivs interesse i instituttets virksomhed har man ønsket en repræsentation for dette knyttet til instituttet gennem oprettelse af et rådgivende repræsentantskab, hvori repræsentanter for rederne og fartøjernes officerer og mandskab indtræder. Ligeledes har man ment, at også folketinget og lagtinget bør repræsenteres heri, ligesom instituttets debitorer under hensyn til den solidariske hæftelse, jfr. § 12, bør have adgang til at vælge medlemmer til repræsentantskabet.

Da flere organisationer eventuelt skal enes om valg af repræsentanter, har man forudset den mulighed, at enighed ikke vil kunne opnås mellem disse, hvorfor man i så fald har henlagt valget af de pågældende repræsentanter til landsstyret.

til § 6.

Til at foretage vurdering af de fartøjer, hvori der søges lån, og til at føre fornødent tilsyn med panterne må antages det fornødne antal vurderingsmænd. For at sikre disses uafhængighed bedst muligt har man ment, at de bør udpeges af statsministeriet og landsstyret, dog efter indstilling fra direktionen.

Betaling for vurderingsforretningen vil normalt ske efter generelt fastsatte takster, men man har ønsket at åbne mulighed for i særlige tilfælde at kunne pålægge låntageren at udrede et særligt vederlag derudover, for eksempel i tilfælde hvor vurderingsforretningen måtte være særlig besværlig eller kostbar, eller ekstraordinær vurderingsforretning har vist sig fornøden på grund af låntagerens forsømmelighed.

For at muliggøre vurdering i tilfælde, hvor instituttets faste vurderingsmænd måtte være inhabile, eller hvor andre årsager gør det ønskeligt ikke at anvende disse, har man indføjet en bestemmelse om, at vurderingen og tilsynet kan foretages af særlige vurderingsmænd udpeget til denne bestemte opgave.

til § 7.

Denne bestemmelse, der indeholder de almindelige inhabilitetsbestemmelser for instituttets direktion og personale, svarer til kreditforeningslovens regler på dette område.

til § 9.

Med hensyn til tilvejebringelse af instituttets grundfond henvises til udvalgsbetænkningen. Det til grundfonden henlagte beløb andrager nu med tillæg af indvundne renter m. m. ca. 2½ mill. kr.

til § 10.

Instituttets udlånsmidler udover den nævnte grundfond tænkes tilvejebragt dels gennem udstedelse af kasseobligationer og dels gennem optagelse af lån direkte fra større institutioner, som forsikringsselskaber, sparekasser o. lign.

Man har ikke ment at burde søge instituttets eventuelle kasseobligationer noteret på fondsbørsen, idet det må befrygtes, at ukendskabet til færøske forhold vil bevirke, at kursen på sådanne obligationer bliver lavere, end de reelle forhold tilsiger. Man påpeger derfor, at størstedelen af de fornødne lån må optages direkte hos enkelte større institutioner. Det skal herved bemærkes, at Danmarks Nationalbank har tilbudt at yde instituttet et 10-årigt rentefrit lån på 2 mill. kr. under forudsætning af, at grundfonden anvendes direkte til udlån, og ikke blot henlægges som sikkerhed for optagne lån. Dette lån vil blive ydet som et supplement til grundfonden, således at Nationalbankens krav i givet fald viger for instituttets øvrige kreditorer og på denne måde tjener til at styrke sikkerheden for disse. Instituttet vil herved straks have ialt ca. 4½ mill. kr. til disposition og vil således være i stand til at påbegynde långivningen i et rimeligt omfang allerede ved dets oprettelse.

Det må påregnes, at yderligere fremmedkapital lettere vil kunne tilvejebringes på rimelige vilkår, når instituttet først har begyndt sin virksomhed og dokumenteret sin berettigelse og levedygtighed.

til § 11.

Spørgsmålet om belåningsgrænsen har været gen-

stand for nøje overvejelse. Instituttet skal drives på forretningsmæssig basis, og de fornødne udlånsmidler må, bortset fra grundfonden, tilvejebringes ved lån. For at begrænse risikoen for tab og for at kunne optage lån på rimelige vilkår vil det derfor være nødvendigt at fastsætte udlånsgrænsen med en vis forsigtighed. På den anden side gør den herskende knaphed på kapital på Færøerne og hensynet til fiskerierhvervets rentabilitet det ønskeligt, at udlånene dækker en rimelig andel af anskaffelsessummen for fartøjerne.

Det kan anføres, at for Norges fiskeribank, der driver en tilsvarende udlånsvirksomhed, er der ikke fastsat nogen maksimumsgrænse for belåningen, bl. a. med den begrundelse, at man måtte befrygte, at en sådan grænse i praksis også ville blive betragtet som en minimumsgrænse. Imidlertid ligger lånegrænsen faktisk fast på højest 50—60 pct. af vurderingssummen.

Efter en afvejelse af de forskellige hensyn har man ment at burde foreslå en maksimumsgrænse for udlån på 50 pct. af fartøjets vurderingssum.

Den resterende del af fartøjernes anskaffelsessum har man tænkt sig bør søges tilvejebragt ved, at staten og lagtinget yder henholdsvis 2. og 3. prioritetslån op til 80—85 pct. af værdien, medens resten tilvejebringes som egenkapital.

Man har ligeledes indhentet oplysninger om lånenes løbetid i Norges fiskeribank. Nogen lovbestemt grænse er ikke fastsat der, men i praksis ligger afdragstiden som hovedregel på 10 år. Undertiden er den noget kortere, helt ned til 2 år, og i særlige tilfælde kan den stige indtil 20 år.

Man har ment, at afdragstiden ud fra forretningsmæssige hensyn ikke bør sættes højere end 10 år, dog således at der er mulighed for at forlænge løbetiden til højst 15 år, hvis der under amortisationen indtræder særlige omstændigheder, der måtte nødvendiggøre dette.

Da udbetaling af lån i form af obligationer, som låntageren selv må søge afsat, eventuelt med kurs- tab, ikke hidtil har været kendt på Færøerne, har man ment, at lånene må udbetales kontant. Det ville endvidere være meget ønskeligt, om udbetalingerne kunne finde sted til parikurs. Dette vil imidlertid i hvert fald for tiden betinge en høj nominal rente, hvis størrelse dog ikke kan fastlægges på forhånd. Det kan oplyses, at Kongeriget Danmarks Fiskeribank, der ligeledes tilvejebringer sine udlånsmidler gennem optagelse af større, samlede lån hos enkelte institutioner, udlåner til en fast rente på 5 pct. p. a., medens kursen for lånene fastsættes under hensyntagen hertil og til den kurs og rentefod, hvortil banken selv har optaget lån. Afgørelsen

af, hvilken fremgangsmåde man vil følge, bør overlades til direktionen.

til § 12.

Uanset at instituttet ikke er opbygget som en debitorsammenslutning, har man ment at burde indføje en bestemmelse om solidarisk hæftelse både for at styrke tilliden til instituttets soliditet og derved opnå gunstigere lånevilkår og for at fremme fællesskabsfølelsen indenfor fiskerierhvervet.

Da et sådant solidarisk ansvar er noget nyt og ukendt på Færøerne, vil det muligvis være naturligt at begrænse den solidariske hæftelse til alene at gælde for grupper af fartøjer med ensartet risiko, således at f. eks. trawlerne danner en gruppe med fælles solidarisk hæftelse, kuttere og lineskibe en anden gruppe, og mindre fartøjer til hjemmefiskeri en tredje gruppe.

til § 13.

Til imødegåelse af eventuelle tab på udlån bør der oprettes et reservefond. Man har dog ment, at der bør være en mulighed for låntagerne til at få de hertil indbetalte indskud tilbagebetalt i det omfang, hvori fondens størrelse og forholdene iøvrigt måtte tale herfor. De nærmere regler herom må fastsættes i instituttets vedtægter.

til § 14.

Det har erfaringsmæssigt vist sig påkrævet at føre nøje tilsyn med pantsatte fartøjer for at sikre sig, at de vedligeholdes forsvarligt og bevarer deres værdi.

Da instituttets sikkerhed kan blive afhængig ikke alene af skibets værdi, men også af ejerens økonomiske soliditet i det hele, har man ment at måtte give instituttet adgang til at indkræve alle eventuelt fornødne økonomiske oplysninger om låntageren.

til § 17.

Denne paragraf, der indeholder hjemmel for instituttet til i tilfælde af misligholdelse at gøre udlæg i det pantsatte fartøj uden forudgående forligsmægling, rettergang og dom, svarer i hovedtrækkene til den bemyndigelse, der er tillagt Kongeriget Danmarks Fiskeribank.

Det er en forudsætning, at der er adgang til at sælge de således overtagne panter såvel på Færøerne som udenfor disse.

til § 20.

For at billiggøre lånoptagelsen mest muligt har man ønsket at give stempelfrihed og fritagelse for

registreringsafgifter m. m. i forbindelse hermed. Denne fritagelse gælder såvel på Færøerne som i den øvrige del af riget. Det bemærkes dog, at der ikke for tiden findes nogen stempelafgift på Færøerne.

til § 21.

Da de til instituttets grundfond henlagte midler er stillet til rådighed til færøske formål, bør de i tilfælde af, at instituttet måtte ophøre, fortsat anvendes til fordel for Færøerne.